

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Alia argumenta solvuntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

cipium animæ & voluntatis, & intimè illi conjungatur, veluti anima ipsius animæ, & principium in quo vivimus, movemur, & sumus, ut dicitur Actorum 17. non reputatur tanquam agens extrinsecum respectu nostræ voluntatis, ut alia agentia creata, sed inter causas internas illius computatur, *magisque habet*, ut ait Augustinus, *in potestate voluntates hominum, quam ipsi suas*. Et ideo licet fatum Gentilium cogeret voluntatem, eique violentiam & necessitatem inferret, non tamen decretum prædeterminans. Unde S. Thomas varijs in locis docet, voluntatem creatam, ratione libertatis sibi indite, non posse ab aliquo agente extrinsecò determinari, & inclinari: excipit tamen ipsum Deum, qui est causa & author ipsius voluntatis, & qui, ut diximus, inter causas internas illius computatur: ut videri potest, contra Gent. cap. 88. & 1. p. quæst. 83. art. 1. ad 5. & quæst. 109. art. 4. ad 1. ubi sic habet: *Illud quod movetur ab altero dicitur cogi, si moveatur contra inclinationem propriam: Sed si moveatur ab alio quod sibi dat propriam inclinationem, non dicitur cogi: sicut grave cum movetur deorsum à generante, non cogitur. Sic igitur Deus movendo voluntatem, non cogit ipsam, quia dat ei eius propriam inclinationem.*

215. Non est etiam omitendum, prædictum Petrum à S. Joseph, toto illo Opusculo, quod *D. Thomæ defensionem* appellat, & quod veriùs ejus impugnatione diceretur, perpetuà hallucinatione & æquivocatione laborare, ex prava ac perversa sensus compositi & divisi intelligentiæ & explicatione, quam affingit Thomistis, & quam hault ex fontibus Molinistarum, eodem æquivocationis morbo hac in parte laborantium. Existimat enim, sensum compositum Thomistarum in eo consistere, quòd stante & composità prædeterminatione ad amorem v. g. cum voluntate creata (id est quando illa stat, & in voluntate remanet) voluntas non potest non amare: quasi talis prædeterminatione auferat à voluntate potentiam ad non amandum, vel illam liget, aut impediatur. Sensum verò divinum sic esse intelligendum: ut ablatà, divisà, separatà, & veluti excusà prædeterminatione à voluntate creata; tunc tantum, & non aliàs possit non amare, & habeat facultatem ad oppositum. Hunc pravam sensum ille Author toto illo opusculo imponit Thomistis, cum Suarez, Vazque, Molina, Lessio, Meratio, & alijs Societatis Scriptoribus, quorum nullus quem viderim, hanc celebrem distinctionem, ex qua pendet intelligentiæ & resolutionis hujus difficultatis, rectè exposuit, vel intellexit: ut abibi latius ostendimus, & apertè demonstrat unus ex studentibus nostri Conventus Tolosani, in opusculo de vera & legitima intelligentiæ sensus compositi & divisi, edito Parisiis 1638.

Horum ergo vestigijs inhærens Petrus à S. Joseph, in eundem scopulum impingit, & ex prava ac perversa hujus distinctionis intelligentiæ, plures in præfato opusculo Thomistis affingit absurditates & falsitates: *Ut voluntatem non posse dissentire divinæ motioni. Non posse illi resistere. Illà posità non remanere in voluntate creata potentiam ad oppositum, sed solum illà separatà, & veluti divisa ac semotà. Ab illa voluntatem creatam moveri necessariò, ineluctabiliter, irresistibiliter, &c. Ex ea oriri inevitabile fatum, destrui libertatem arbitrij, antecedentem necessitatem induci, & similia monstra, figmenta, ac somnia, quæ ille Author in sua effingit imaginatione. Unde tandem in fine illius opusculi, quasi ovans ac*

Tom. I.

A triumphans exclamat: *Prædeterminationem physicam non esse pressius emungendam: periculum enim esset, ne illa simul cum sanguine brevi animam efflaret.*

Verùm hæc verba sunt, & inanes foliorum sonitus, ac ridiculi & pueriles triumphi. Tantùm abest quòd in illo Opusculo præmotionem physicam graviter, & usque ad sanguinem, Author ille vulneraverit, eamque, ut existimat, ad extremas angustias redegerit, ultimumque vulnus ei inflixerit, quin imò nec primam illius cutem attigit: ipsius enim gladius plumbeus est, ejusque in Thomistas impetus, debilis, ac cæcus, pluraque supponens, & non probans, quæ à Thomistis constantissimè negantur, & quæ ab illorum principiis & doctrina sunt penitus aliena, ut fuse ostendimus in Tractatu de actibus humanis disp. 6. art. 2. §. 12. & sequentibus, ubi omnia quæ ille Author in prædicto opusculo ex S. Thoma nobis objicit, dilucidè referemus ac refellemus.

§. II.

Alia argumenta solvuntur.

116. Licet ex dictis §. præcedenti facile solvi possit secundum argumentum Adversariorum supra expositum, quod petitur ex libertatis laesione, quam illi contendunt sequi ex decretis absolutis & ex se efficacibus, quæ Thomistæ cum S. Doctore supra relato prædeterminantia appellant. Ut tamen illis abundè, & de toto rigore justitiæ satisfaciamus, in forma respondeo, negando Antecedens; ad cujus probationem, concessa Majori, nego Minorem. Ad probationem Minoris, in primis dici potest quòd licet liberum arbitrium non habeat dominium super divinum decretum, & connexionem indissolubilem quæ intercedit inter decretum & actum voluntatis create, prout talis connexio se tenet ex parte Dei, tanquam primi liberi, primique determinantis: habet tamen dominium in illam, prout se tenet ex parte consensûs liberi, dependentis à voluntate creata, tanquam à secundo libero, & secundo determinante.

117. Secundo responderi potest, de ratione quidem primi liberi esse habere absolute in sua potestate & dominio omnia prærequisita ad agendum, non autem de ratione secundi liberi. Ratio disparitatis est evidens, nam primum liberum est prima causa suæ determinationis & electionis, ac proinde habet in illam dominium supremum & absolutum, & à quocumque alio omnino independens. Secundum verò liberum est solum causa secunda suarum electionum, ab altera priori necessariò dependens, illique essentialiter subordinata, & consequenter in suam determinationem habet dominium solum secundarium, ab alio dependens, illique subordinatum. Unde sicut videmus in politicis, quod Vassallus, seu Fendatarius, quamvis habeat dominium utile in fundum, quia tamen tale dominium non est absolutum, & supremum, sed ab alio dependens, eique subordinatum, non habet in sua potestate ea quæ ad Regem, & supremum Dominum spectant. Ita similiter, ut voluntas creata habeat dominium secundarium & dependens in suos actus liberos, non requiritur quòd habeat in sua potestate divinum decretum, ejusque motionem, vel auxilia gratiæ quæ ab illo promanant, aliaque quæ ad supremum Dei dominium essentialiter pertinent. Solutio est D. Thomæ 1. 2. quæst. 109. art. 2. ad 1. ubi ait: *Homo est dominus suorum actuum & volendi & non volendi*

Mmm ij

Tr. 2.
de præ.
dest.
disp. 8.
art. 4.

di, propter deliberationem rationis quæ potest flecti ad unam partem, vel ad aliam; sed quod deliberet vel non deliberet, etsi huiusmodi sit dominus, oportet quod hoc sit per deliberationem precedentem, & cum hoc non procedat in infinitum, oportet quod finaliter deveniatur ad hoc quod liberum arbitrium hominis moveatur ab aliquo exteriori principio quod est supra mentem humanam, scilicet Deo: ut etiam Philosophus probat in capitulo de bona fortuna. Unde mens hominis, etiam sani, non ita habet dominium sui actus, quin indigeat moveri à Deo, & multo magis liberum arbitrium hominis infirmi post peccatum, per quod impeditur à bono per corruptionem nature. Idem docuerat supra quæst. 9, art. 4, ad 1, his verbis: De ratione voluntarij est quod principium ejus sit intra, sed non oportet quod hoc principium intrinsecum sit primum principium, non motum ab alio: unde motus voluntarij, etsi habeat principium proximum intrinsecum, tamen principium primum est ab extra, sicut & primum principium motus naturalis est ab extra, quod scilicet movet naturam. In his duobus testimonijs solvit D. Thomas argumentum, quod apud Adversarios Palmarium est, & in hoc certamine, veluti Achylleum. Videndus est etiam 1. p. quæst. 85, art. 1, ad 3, quæst. 105, art. 4, ad 2, & quæst. 3, de malo art. 2, ad 4.

118. Ex his patet, nullum ex alijs absurdis & inconvenientibus quæ nobis obijciunt Adversarij: nempe studium virtutis retundi, orationes refrigescere, vel extingui, fœcordiam, torporem, & ignaviam generari, aliaque quæ supra retulimus ex Lessio, Molina, Vazque, & alijs Recentioribus, sequi ex nostra sententia. Ut enim eruditè docet Prosper libro 2, de vocatione Gentium, cap. 36. Quavis quod statuit Deus nullà possit ratione non fieri, studia tamen non tolluntur orandi, nec per electionis propositum, liberi arbitrij devotio relaxatur: cum implenda voluntatis Dei ita sit ordinatus effectus, ut per laborem operum, per instantiam supplicationum, per exercitia virtutum fiant incrementa meritorum; & qui bona egerint, non solum secundum propositum Dei, sed etiam secundum sua merita coronentur. Ob hoc enim in remotissimo ab humana cognitione secreto, præfinitio hujus electionis abscondita est.

Similia habet S. Gregorius libro 1, Dialog cap. 8, ubi hæc scribit: Obtineri nequaquam possunt quæ prædestinata non fuerunt: Sed ea quæ sancti viri orando efficiunt, ita prædestinata sunt, ut precibus obtineantur. Nam ipsa quoque perennis regni prædestinatio, ita est ab omnipotenti Deo disposita, ut ad hoc electi pio labore perveniant; quaerens postulando mereantur accipere, quod eis omnipotens Deus ante sæcula disposuit donare. Quod subinde Abrahami probat exemplo, cui cum per Isaacum prædestinata soboles foret, eadem tamen Isaac precibus emerenda fuit. Unde nimirum constat (inquit) quia prædestinatio precibus impletur, quando is in quo Deus multiplicare semen Abrahamæ prædestinaverat, oratione obtinuit.

Legendus est etiam S. Thomas infra quæst. 23, art. 8, ubi sic discurrit: Sicut sic providentur naturales effectus, ut etiam causa naturales ad illos naturales effectus ordinentur, sine quibus illi effectus non provenirent. Ita prædestinatur salus alicui, ut etiam sub ordine prædestinationis cadat quidquid hominem promovet in salutem: vel orationes proprie, vel aliorum, vel alia bona, vel quidquid huiusmodi, sine quibus aliquis salutem non consequitur. Unde prædestinatis conandum est,

A ad bene operandum & orandum, quia per huiusmodi, prædestinationis effectus certitudinaliter impletur. Propter quod dicitur 2. Petri 1. Satagite ut per bona vestra opera, certam vestram vocationem & electionem faciatis.

119. Adde etiam, quod illa omnia argumenta & inconvenientia æquè militare videntur contra infallibilitatem divinæ præscientiæ, ac contra efficaciam intrinsecam divinorum decretorum. Unde inquit Augustinus de bono perseverantiæ cap. 15. *Ista cum dicuntur, ita nos à consuetudine vera Dei gratia, id est quæ non secundum merita nostra datur, & à consuetudine secundum eam prædestinatione Sanctorum deterere non debent; sicut non detereremur à consuetudine præscientiæ Dei, si quis de illa populo sic loquatur ut dicat: sive nunc rectè vivatis, sive non rectè, tales vos eritis postea, quales vos Deus futuros esse præscivit, vel boni si bonos, vel mali si malos. Nunquid enim si hoc audito nonnulli in torpore segnitieque verentur, & à labore proclives ad libidinem post concupiscentias suas eant, propterea de præscientiæ Dei falsum putandum est esse quod dictum est? Nonne si Deus illos bonos futuros esse præscivit, boni erunt in quantalibet nunc malignitate verentur: Si autem malos, mali erunt, in quantalibet nunc bonitate cernantur? Subdit: Fuit quidam in nostro Monasterio, qui corripientibus Fratribus, cur quadam non faciendâ faceret, & faciendâ non faceret, respondebat: Qualiscumque nunc sim, talis ero qualem me Deus futurum esse præscivit. Qui profecto verum dicebat, ex hoc vero non proficebat in bonum. Sed usque adeo profecit in malum, ut desertâ Monasterij societate, fieret canis reversus ad suum vomitum, & tamen adhuc qualis sit futurus incertum est. Tandem concludit: Nunquid ergo propter huiusmodi causas, ea quæ de præscientiâ Dei vera dicuntur, vel neganda sunt, vel tacenda; tunc scilicet, quando si non dicantur, in alios itur errores?*

Pergit capite sequenti, & inter alia, verba hæc aurea scribit: Cavendum est igitur, ne dum timeamus ne tepescat hortatio, & extinguatur oratio, accendatur elatio. Dicatur ergo verum, maxime ubi aliqua quæstio ut dicatur impellit, & capiant qui possunt: ne foris cum taceatur propter eos qui capere non possunt, non solum veritate fraudentur, verum etiam falsitate capiantur, qui verum capere quo caveatur falsitas possunt.

120. His Augustini testimonijs addam verba Benedicti Peretij, Societatis JESU, viri (ut ait Posselinus ejusdem Societatis) insigni eruditione, & perspicuitate referti. Hic ergo Tomo 6, suarum disputationum selectarum, in sacram Scripturam disp. 213, ait: argumenta quæ contra nos obijciunt Adversarij, non esse nova, nec recens inventa, sed illa ipsa olim vivente etiam S. Augustino, à Massiliensibus, alijsque Galliæ Episcopis, adversus illum fuisse objecta. Et tamen (inquit) nihil moverunt Augustinum, quominus sententiam suam constanter tueretur usque ad mortem, neque scandala quæ ob id oriebantur, & nonnullis accidebant; curanda esse putavit, indicans esse passiva, ut quæ ex infirmitate veritatis, & imperitiâ divinarum Scripturarum nascerentur &c.